

SAMMEN MOT DISKRIMINERING

Innspill om likestilling til regjeringen Solberg II 2017-2021 4.10.2017

Dette er et felles innspill fra alle medlemmer av Likestillings- og diskrimineringsombudets brukerutvalg og fra ombudet. Utvalget er ombudets arena for erfarings- og kunnskapsutveksling med siviltt samfunn. Vi som står bak dette innspillet, har bred og lang erfaring og kompetanse på likestillings- og diskrimineringslovens vernede diskrimineringsgrunnlag - alder, kjønn, funksjonsevne, etnisitet, religion, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og andre vesentlige forhold.

Frihet fra diskriminering, trakassering og vold er grunnleggende rettigheter i et trygt og demokratisk samfunn. Norge trenger derfor en tydelig og helhetlig politikk mot diskriminering og for likestilling. Handlingsplanen mot antisemittisme og strategien mot hatytringer er eksempler på viktige tiltak fra forrige regjeringssperiode.

Vi oppfordrer regjeringen til å videreføre likestilling som eget innsatsfelt. Samtidig ber vi også regjeringen om å sikre at det rettes konkrete innsatser for likestilling og mot diskriminering i all sektorpolitikk. Når vi ber om at dette gis en sterk forankring i regjeringsplattformen, er dette fordi likestilling tilsynelatende er alles jobb, men ingens ansvar.

Vi ber regjeringen om:

- *å gi likestillings- og antidiskrimineringsarbeidet reell prioritet ved å få på plass flere konkrete tiltak og tilstrekkelig bevilgninger til eksisterende så vel som nye innsatser, strategier og handlingsplaner*
- *å styrke tilgangen til helsetjenester av lik kvalitet for alle, tilpasset folks ulike behov*
- *å arbeide for et mer likestilt arbeidsliv for alle*
- *å sørge for at utdanningssektoren arbeider mer målrettet og systematisk for en likeverdig og normkritisk opplæring, og for et diskrimineringsfritt skole- og barnehagemiljø*
- *å øke tryggheten og styrke rettsikkerheten til diskrimineringsutsatte grupper i samfunnet – fra kriminalitetsforebygging til anmeldelse, etterforskning og domfellelse*

I det videre følger konkrete innspill til regjeringen for denne perioden. Innspillene er basert på en gjennomgang fra mange i organisasjonslivet om viktige likestillingsutfordringer som Norge står overfor. Vi er klar over at dette er en omfattende og sammensatt liste, og likevel er den ikke uttømmende. Hensikten for oss er skape oppmerksomhet for å få flere effektive virkemidler som vil bringe likestillingsarbeidet fremover. Vi håper regjeringen kan dra nytte av dette felles initiativet.

Innspillet er signert av Antirasistisk senter, JURK, Krisesentersekretariatet, FFO, FRI, Menneskerettsalliansen, Mental Helse, MiRAs-senteret, NHF, OMOD, Reform, Sámi NissonForum Samisk KvinneForum, STL, Statens seniorråd, Alternativ til vold, Unge funksjonshemmede og LDO.

Konkrete innspill til en ny regjeringsplattform

Likestilling

Regjeringen vil gi likestillings- og antidiskrimineringsarbeidet reell prioritet ved å få på plass flere konkrete tiltak og tilstrekkelig bevilgninger til eksisterende så vel som nye innsatser, strategier og handlingsplaner.

- Regjeringen vil øke bevilgninger til organisasjoner i sivil samfunn for å muliggjøre deres nødvendige rettighetsarbeid på likestillings- og diskrimineringsfeltet.
- Regjeringen vil sørge for bredere og mer mangfoldig representasjon og involvering av representanter fra alle diskrimineringsutsatte grupper i politikktutforming.
- Regjeringen vil sørge for et velfungerende nasjonalt apparat for likestilling.
- Regjeringen vil sørge for at egnede, eksisterende offentlige likestillingstiltak gjelder for alle diskrimineringsgrunnlag vernet i likestillings- og diskrimineringsloven.
- Regjeringen vil sørge for at alle lover som har bestemmelser om likestilling og antidiskriminering harmoniseres med likestillings- og diskrimineringslovens vernede grunnlag.
- Regjeringen vil sørge for styrket innsats for å motarbeide diskriminering, vold, trakassering, mobbing og hatprat overfor samer.
- Regjeringen vil etablere et lavterskeltilbud til utsatte for seksuell trakassering.
- Regjeringen vil utarbeide en handlingsplan mot etnisk og religiøs diskriminering, med særlig vekt på islamofobi og rasisme.
- Regjeringen vil utarbeide en helhetlig strategiplan for mennesker med funksjonsnedsettelse, med tilhørende tiltak og bevilgninger, med bred involvering av funksjonshemmede for å sikre diskriminerings- og likestillingskompetanse i arbeidet.
- Regjeringen vil bekjempe alle former for aldersdiskriminering og usaklig forskjellsbehandling av eldre i og utenfor arbeidslivet.
- Regjeringen vil øke prioritet, fremme konkrete tiltak og sørge for tilstrekkelige bevilgninger for gjeldende LHBTI-handlingsplan for å sikre alle likeverdige helse- og levekår.
- Regjeringen vil bekjempe fordommer mot personer som bryter med normer for kjønn og seksualitet.
- Regjeringen vil inkorporere FNs konvensjon om rettigheter til personer med nedsatt funksjonsevne i norsk lov.

Helse

Regjeringen vil styrke tilgangen til helsetjenester av lik kvalitet for alle, tilpasset folks ulike behov.

- Regjeringen vil sørge for forsvarlig helsehjelp til alle ved å sikre bruk av kvalifisert tolk i tjenesteytingen.
- Regjeringen vil sikre at eldre som er psykisk syke mottar helsetjenestene som de har krav på.
- Regjeringen vil styrke det frivillige behandlingstilbudet for å redusere bruken av tvang i psykiatrien.
- Regjeringen vil sørge for økt bemanning og kompetanse i helse- og omsorgstjenestene som gis mennesker med utviklingshemming for å redusere bruken av tvang i tjenestene.
- Regjeringen vil forskriftsfeste kommunens plikt til å innvilge brukerstyrt personlig assistanse BPA der det er hensiktsmessig også for personer som faller utenfor rettighetsfestingen.
- Regjeringen vil styrke fylkesmannens klage- og tilsynsmyndighet i individuelle saker knyttet til funksjonshemmedes rettigheter innen helse- og omsorgstjenester, samt skole og andre velferdstjenester.
- Regjeringen vil sørge for et desentralisert og individuelt tilpasset helsetilbud til mennesker som opplever kjønnsinkongruens og/eller kjønnsdysfori i tråd med anbefalingene i Helse til alle kjønn.
- Regjeringen vil sikre et kjønns sensitivt perspektiv på helsetilbudene i Norge, slik at alle kjønns særegne helseutfordringer kan ivaretas adekvat, tilpasset og respektfullt.

Arbeidsliv

Regjeringen vil arbeide for et mer likestilt arbeidsliv for alle.

- Regjeringen vil opprette et langsiktig og forpliktende samarbeid med partene i arbeidslivet for et likestilt arbeidsliv, blant annet samarbeid om rekruttering, trakassering og likelønn.
- Regjeringen vil intensivere innsatsen for å få flere mennesker med funksjonsnedsettelse i arbeid.
- Regjeringen vil sikre spesifikke tiltak for økt arbeidsmarkedsdeltakelse for unge uføre.
- Regjeringen vil fremme tiltak for utradisjonelle utdanningsvalg for å gjøre arbeidsmarkedet mindre kjønnsdelt.
- Regjeringen vil sikre at familiepolitiske velferdsordninger er tilpasset et mangfold av familieliv.
- Regjeringen vil øke fedrekvoten til 14 uker, og gi fedre selvstendig opptjeningsrett på veien mot et mer likestilt foreldreskap.

Skole og barnehage

Regjeringen vil sørge for at utdanningssektoren arbeider mer målrettet og systematisk for en likeverdig og normkritisk opplæring, og for et diskrimineringsfritt skole- og barnehagemiljø.

- Regjeringen vil sikre at alle lærere og elever får mangfoldskompetanse for å forebygge diskriminering, trakassering og vold og fremme likestilling på alle grunnlag.
- Regjering vil sikre at elever lært om psykisk helse på skolen, som en del av et nytt livsmestringsfag.
- Regjeringen vil bevilge ressurser til gjennomføring av opptrappingsplanen for et universelt utformet samfunn innen 2030, og sørge for at eksisterende skolebygg og uteområder er universelt utformet innen 2021.
- Regjeringen vil sikre at alle elever får tilpasset opplæring og læremidler.
- Regjeringen vil styrke seksualundervisningen i skolen for å motvirke seksuell trakassering, forebygge voldtekt og kjærestevold.
- Regjeringen vil arbeide konkret for at barn med minoritetsbakgrunn og samiske barn ikke utsettes for diskriminering og fordommer i barnehage og på skolen.
- Regjeringen vil sørge for at kunnskap om kjønns- og seksualitetsmangfold tas inn i læreplaner og utdanning.
- Regjeringen vil sikre kompetanse i skoler og barnehager om barn og unge som bryter normer for kjønn og seksualitet.

Justis

Regjeringen vil øke tryggheten og styrke rettsikkerheten til diskrimineringsutsatte grupper i samfunnet – fra kriminalitetsforebygging til anmeldelse, etterforskning og domfellelse.

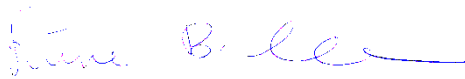
- Regjeringen vil sørge for at alle politidistrikt har kompetanse og ressurser til håndtere hatkriminalitet rettet mot utsatte grupper, vernet etter straffelovens bestemmelser.
- Regjeringen vil styrke politiets arbeid med effektiv etterforskning av hatytringer i hele landet.
- Regjeringen vil få på plass nasjonale retningslinjer for politiets håndtering av nazistiske og høyreekstreme grupperinger.
- Regjeringen vil sørge for at kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk inkluderes i straffeloven om hatkriminalitet.

- Regjeringen vil styrke arbeidet med å forebygge digital vold og trakassering av jenter og kvinner og alle andre som utsettes for dette.
- Regjeringen vil sørge for tilstrekkelige bevilgninger til effektiv gjennomføring av en ny handlingsplan mot vold mot kvinner og vold i nære relasjoner.
- Regjeringen vil sørge for at arbeidet mot vold mot kvinner og vold i nære relasjoner i samiske samfunn gis prioritet.
- Regjeringen vil øke bevisstheten og forståelsen i befolkningen om vold mot kvinner og vold i nære relasjoner.
- Regjeringen vil legge til rette for at flere voldsutøvere blir idømt omvendt voldsalarm/fotlenke.
- Regjeringen vil sørge for at kommunene har en helhetlig tiltakskjede for kvinner utsatt for vold og utsatte for vold i nære relasjoner.
- Regjeringen vil bedre krisesentrenes økonomiske rammer for at de skal kunne gi et likeverdig tilbud, blant annet ved å være tilgjengelig for alle.
- Regjeringen vil sørge for at hver kommune har en kommunal familievoldskoordinator.
- Regjeringen vil opprette en døgnåpen, landsdekkende og gratis hjelpetelefon som er åpen alle ukedager for personer utsatt for vold.
- Regjeringen vil utvikle en ny handlingsplan for å bekjempe voldtekt, inkludert utvikle opplæringsmaterieill til lekdommere, tilføre ressurser til politiets etterforskningsarbeid og forebygge gjennom avlæring av kjønnsstereotypers.
- Regjeringen vil sørge for at politiet har retningslinjer for utførelse av personkontroller – såkalt stopp og sjekk - på gata, samt at kontrollene som foretas registreres.
- Regjeringen vil sikre bedre oppfølging av flyktningskvinner som har vært utsatt for kjønnsbasert vold i hjemlandet eller under flukten til Norge.
- Regjeringen vil styrke arbeidet med rettighetsinformasjon til kvinner på flukt og innvandrerkvinner som får innvilget oppholdstillatelse.
- Regjeringen vil sørge for at LHBTI-personer ikke utsettes for trakassering og vold på mottak og i introduksjonsprogrammet.
- Regjeringen vil sikre at ankomstsentre, transittmottak og ordinære mottak tilrettelegges for bevegelses- og orienteringshemmede, for begge kjønn, og at det tidlig foretas en kartlegging for

å avdekke sårbare kvinner med behov for særlig oppfølging.

- Regjeringen vil sikre likekjønnede par likeverdig rett til familiegjenforening som ulikekjønnede par.
- Regjeringen vil sørge for å gi mennesker, hvor det er sannsynliggjort at de er ofre for menneskehandel, oppholdstillatelse i Norge.
- Regjeringen vil gjøre midlertidige prosjekter som støtter ofre for menneskehandel i Norge om til permanente tiltak og sikre økonomisk forutsigbarhet for tiltakene.
- Regjeringen vil øke inntektsgrensene og utvide rettshjelploven til å omfatte flere sentrale lover som likestilling og diskrimineringsloven, pasient- og brukerrettighetsloven, opplæringsloven samt flere saker etter folketrygdloven.

Med vennlig hilsen

Rune Berglund Steen,
Leder, Antirasistisk senter

Frøydis Patursson,
Påtroppende daglig leder, Juridisk Rådgivning
for Kvinner (JURK)

Tove Smaadahl,
Daglig leder, Krisesentersekretariatet

Ingvild Endestad
Leder, Fri - foreningen for kjønns- og
seksualitetsmangfold

Lilly-Ann Elvestad
Generalsekretær, Funksjonshemmedes
fellesorganisasjon (FFO)

Dag Øistein Endsjø
Nestleder, Menneskerettsalliansen

Kristian Kise Haugland
Landsleder, Mental Helse Norge

Fakhra Salimi
Leder, MiRA ressurscenter for kvinner med
minoritetsbakgrunn

Arne Lein,
Forbundsleder, Norges Handikapforbund (NHF)

Are Saastad
Daglig leder, Reform - ressurscenter for menn
(Reform)

Gudrun E.E. Lindi
Styremedlem, Sámi NissonForum Samisk
KvinneForum

Marius Råkil
Direktør, Stiftelsen Alternativ til vold

Hanne Inger Bjurstrøm
Likestillings- og diskrimineringsombud

Akhenaton de Leon
Leder, Organisasjon mot offentlig diskriminering
(OMOD)

Anne Sender
Spesialrådgiver, Senior Samarbeidsrådet for
tros- og livssynssamfunn

Ingrid Køhler Knutsen
Sekretariatsleder (fung.), Statens seniorråd

Synne Lerhol
Generalsekretær, Unge Funksjonshemmede